

ת"ד 2911/06/16 - מדינת ישראל נגד דורית אקון

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת

ת"ד 2911-06-16 מדינת ישראל נ' אקון

לפני כבוד השופט בסאם קנדלפת
המאשימה מדינת ישראל

נגד הנאשמת
דורית אקון

הכרעת דין

אני מזכה את הנאשמת מהאשמה המיוחסת לה בכתב האישום.

הנאשמת מואשמת בעבירות של נהיגה רשלנית שגרמה לתאונת דרכים בה נחבל אדם חבלה של ממש, בניגוד לסעיפים 21(ב) ו-38(3) לפקודת התעבורה; והתנהגות הגורמת נזק לאדם, בניגוד לתקנה 21(ב) ו-62(2) לתקנות התעבורה (בצירוף סעיפים 68 ו-62 לפקודת התעבורה).

יצוין כי תחילה הואשמה הנאשמת גם בעבירה של אי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה, בניגוד לתקנה 67(א) לתקנות התעבורה, וככל הנראה - כפי שטען הסנגור, עוה"ד קובי טל, ובצדק - על בסיס הנחה זו הוגש כתב האישום נגד הנאשמת, אך אישום זה הושמט מכתב האישום בתחילת שמיעת הראיות בתיק, בהיותו מוטעה (ראו פרוטוקול הדיון מיום 18.9.17, עמ' 3).

בכתב האישום המתוקן נטען כי ביום 15.2.16, סמוך לשעה 11:20, בעיר טבריה, נהגה הנאשמת רכב בקלות דעת וברשלנות, לא הבחינה מבעוד מועד בהולכת רגל (להלן: "הנפגעת") אשר חצתה את הכביש - שלא במעבר חציה - ופגעה בה (להלן: "התאונה"). בעקבות התאונה נגרמו לנפגעת חבלות של ממש (בעיקר שבר חמור ברגל שהצריך ניתוח).

בתשובתה לאישום (הן בעצמה והן באמצעות הסנגור - ראו פרוטוקולים מיום 7.12.16 ומיום 7.2.17), וכך גם בהודעתה במשטרה (ת1), כפרה הנאשמת באחריותה לתאונה וטענה כי הנפגעת קפצה לכביש פתאום לפניה וכי התאונה היתה בלתי נמנעת מבחינתה.

מטעם התביעה העידו הנפגעת והבוחן, רס"ב בוריס צרנובלסקי, אשר חקר את נסיבות התאונה. שאר ראיות התביעה (דוח פעולה של השוטר רס"מ רוני קזאילה שהגיע למקום מיד לאחר קרות התאונה (ת/5); ותיעוד רפואי) - הוגשו בהסכמה. הנאשמת בחרה שלא להעיד. הצדדים סיכמו את עיקרי טיעוניהם בכתב.

אקדים מסקנה לניתוח הקצר ואומר כי מקבל אני את טענת ההגנה לפיה התביעה לא הוכיחה, ברמת הוודאות הנדרשת במשפט פלילי, כי הנאשמת יכולה וצריכה היתה למנוע את התאונה.

מסקנה זו מתחייבת מהחקירה השטחית שנעשתה בתיק ומהעדר כל ממצא שעל בסיסו ניתן היה לבסס את אשמתה של הנאשמת מעל לכל ספק סביר. על האחריות המוטלת על כתפי הבוחן המשטרתי בבואו לחקור את נסיבותיה של תאונת דרכים כבר עמדתי בפרשה אחרת, בענין גמ"ר 148-11-15 **מדינת ישראל נ' שלבי** (30/03/2017), שם ציינתי כי:

"חובתו של הבוחן לפעול גם לאיתור ראיות התומכות בחפותו של הנאשם - במיוחד על רקע גרסת החפות המידית שלו - הופרה. אף אם הבוחן היה משוכנע בקונספציה שלו, הוא לא היה ראוי להזניח כיווני חקירה נוספים ולשחרר את עצמו מהחובה לחקור בכל הכיוונים ולחפש גם ממצאים שיכולים לנקות את הנאשם מאחריות לתאונה. דברים אלה מקבלים משנה חשיבות לנוכח טיבן של הראיות הקיימות בזירת התאונה שאיכותן והיכולת לאתרן הולכת ויורדת ככל שחולף הזמן - ותיק זה הנו דוגמא טובה לכך. האחריות המוטלת על הבוחן היא עצומה. הוא לרוב החוקר הראשון והאחרון שייפגש עם זירת התאונה בזמן אמת. בהעדר עמידת מדוקדקת על כל הראיות האובייקטיביות בזירה ובהעדר חקירה המשוחררת מקונספציה מוקדמת של אשמה - המשטרה תחטיא את מטרת תפקידה בגילוי עבירות ועבריינים, והדברים ברורים אך למרבה הצער אינם מיושמים הלכה למעשה במקרים רבים."

אכן, דברים אלה לא יושמו גם בפרשה שבפנינו. מדובר בתאונת דרכים שהסתיימה בפגיעות קשות שנגרמו להולכת רגל, ואם ציפינו שהמשטרה תחקור את נסיבות התאונה מיד ולעומק, התבדילו. בדוח הפעולה (ת/5) של השוטר שהגיע מיד לזירה צוין: **"דווח לבוחן שמסר שלא מגיע למקום. עזבנו את המקום .."**. אמנם, המשאבים העומדים לרשות המשטרה הם מוגבלים מטבע הדברים ולא אתערב כאן בענין שיקול דעת הבוחן אשר החליט - על פי סדר העדיפויות המוכתב לו - שלא להגיע למקום התאונה ושלא לפתוח בחקירה מידית ומעמיקה. אולם, במצב זה לא ניתן היה להגיש כתב אישום כנגד הנאשמת כלאחר יד ועל סמך ראיות דלות ביותר וחקירה שאינה חקירה. בהעדר חקירה מידית ומעמיקה, רשויות האכיפה נוטלות סיכון שחקירה מאוחרת לא תספיק לביסוס אחריות הנהג לגרימת התאונה, ועל אחת כמה וכמה חקירה שטחית כמו בענייננו. אסביר בקצרה.

דוח הבוחן שהוגש כראיה מטעם התביעה (ת/4) חסר כל ממצא פורנזי מהשטח, והבוחן אף העיד כי **"מדובר בהודעה מאוחרת (ולא היא - ב'ק') ואין ממצאים בדוח הבוחן"** (פרוטוקול מיום 6.12.17, עמ' 7). אף על פי כן, הבוחן הגיע למסקנה בדבר אחריות הנאשמת לגרימת התאונה על סמך שני אלה: אחד, הנאשמת מסרה בהודעתה במשטרה כי נסעה במהירות נמוכה של 20 קמ"ש; והשני, מביקור מאוחר של הבוחן במקום התאונה יחד עם הנאשמת, ועל פי הצבעה של האחרונה, עלה כי לרשות הנאשמת עמד שדה ראיה פתוח לאורך 17 מטרים ממקום הגעתה עד למקום

התאונה. על פי חישובי הבוחן - המוסכמים כשלעצמם על שני הצדדים - הזמן והמרחק הדרושים לרכב הנוסע במהירות כזו לעצור הם: 1.85 שניות ו- 8 מטרים. מכאן - כך לגישת הבוחן והתביעה - משהיה לנאשמת 17 מטרים זמן מספיק לעצור, הרי היא אחראית לגרימת התאונה - פשוט כך !

מסקנה זו - כפי שפירט הסנגור המלומד בהרחבה בסיכומיו - הנה שגויה מיסודה. ניתן היה לאמצה אילו הנפגעת עמדה באמצע הכביש - כמטרה נייחת - לאורך כל זמן נסיעת רכב הנאשמת. אך לא זה המצב בענייננו. הנפגעת העידה (פרוטוקול הדיון מיום 18.9.17) כי התחילה לחצות את הכביש כשרכב הנאשמת התקרב לעברה, התקדמה שניים או שלושה צעדים (עמ' 5, שורה 11), תשומת לב של הנאשמת לא היתה מופנית אליה (עמ' 4, שורה 2), לא יכולה היתה לחזור לאחור (שם, שורה 3), ונפגעה. הנאשמת, מנגד, מסרה במשטרה כי היא ראתה את הנפגעת הולכת בצד הכביש ופתאום הנפגעת קפצה לכיוון רכבה מבלי שהנאשמת צפתה זאת (ת/1). על פי סקיצה שערך הבוחן על סמך הצבעת הנאשמת במקום התאונה עולה כי ברגע הפגיעה הנפגעת עמדה במרחק של 2.4 מטרים מצד הכביש (ת/2).

ראיות אלה מעוררות מספר שאלות שהבוחן לא חקר בהן ולא נתן עליהן תשובות:

1. מה היה זמן שהייתה של הנפגעת בכביש במהלך החציה או כמה זמן נדרש לנפגעת כדי לעבור מצד הכביש עד הנקודה המדויקת שבה היא נפגעה והאם זמן זה היה מספיק לנאשמת כדי להגיב ולמנוע את התאונה;
2. מה היה המרחק בין הנפגעת לבין רכב הנאשמת ברגע שהנפגעת התחילה לחצות את הכביש והאם מרחק זה היה מאפשר לנאשמת להגיב ולמנוע את התאונה;
3. האם זמן העצירה הנ"ל של הרכב, 1.85 שניות, אשר כולל זמן תגובה אנושי וזמן עצירת רכב במהירות של 20 קמ"ש, היה מספיק כדי למנוע את התאונה גם אם כל תשומת לב של הנאשמת היתה מופנית לנפגעת, אם לאו;
4. האם זמן התגובה האנושי שהובא בחשבון (1.05 שניות - ראו עדות הבוחן מיום 6.12.17, עמ' 7, שורה 21), הוא נכון לאור העובדה שאין מדובר בחציית כביש במעבר חציה וקיומה של אפשרות הפתעה מבחינת הנאשמת;
5. ולצורך עריכת החישובים הנכונים והמדויקים: האם המהירות שנקבה בה הנאשמת בהודעתה במשטרה (20 קמ"ש) היא נכונה והגיוינית בהינתן העובדה שמדובר בדרך עירונית שהמהירות המרבית המותרת בה היא 50 קמ"ש; האם מרחק החציה החלקית (2.4 מטרים) שנקבע לפי הצבעתה של הנאשמת שבועיים לאחר התרחשות התאונה הוא נכון ומדויק בהינתן העובדה שהנפגעת - כך לפי גרסתה - צעדה רק שניים או שלושה צעדים; ומה היתה מהירות הליכתה של הנפגעת;

שאלות אלה - ואולי עוד אחרות - לא ניתנו עליהן תשובות בחקירתו של הבוחן ובראיות שהוגשו מטעם התביעה. במצב זה לא הונחה תשתית עובדתית מספיקה לביסוס אחריותה של הנאשמת.

אכן, הנאשמת גרמה פיזית לתאונה שבה נחבלה הנפגעת, שכן אלמלא נסעה בכביש התאונה לא היתה מתרחשת. אך אין די בקשר סיבתי-עובדתי זה בין ההתנהגות לבין התוצאה כדי לייחס - משפטית - את התוצאה לנאשמת ולחייבה ברשלנות. נדרשת בנוסף זיקה ספציפית-נורמטיבית - אם תרצו: קשר סיבתי משפטי - בין ההתנהגות לבין התוצאה, שרק בהתקיימותה ניתן לייחס את התוצאה לנאשמת (מרדכי קרמניצר "על הרשלנות בפלילים - יסוד נפשי, יסוד עובדתי או שניהם גם יחד" **משפטים** כ"ד 71, 85 (התשנ"ד)).

בעניינו, קשר סיבתי משפטי זה המאפשר ייחוס אחריות פלילית לתוצאה, לא הוכח. הנורמה המחייבת כל נהג הנוסע ברכבו להימנע מכל פגיעה שהיא בבני האדם המצויים בתחום הפיזי של נהיגתו, אינה קובעת אחריות מוחלטת. על התביעה להוכיח רשלנות. יפים בהקשר זה דבריו של בית המשפט המחוזי בנצרת בעניין עפ"ת (נצרת) 28434-05-13 **ברזל נ' מדינת ישראל** (2013):

"על [המאשימה] להוכיח אפוא, כי הפגיעה במנוחה הייתה יכולה להימנע ולהוכיח באופן פוזיטיבי כיצד הייתה יכולה התאונה להימנע. רק אם מגיעים למסקנה חישובית ולפיה, התאונה הייתה יכולה להימנע ובאילו תנאים יכולה הייתה להימנע, כי אז היה ניתן לקבוע, כי [הנאשם] חרג מתנאי ההתנהגות הנדרשים וכי התגבשו בעניינו יסודות עבירת ה'רשלנות' ולפיכך, יש להרשיעו בפלילים.

...

השאלה היא, מה צריך ומה יכול היה [הנאשם] לעשות על מנת למנוע את התאונה, ובהינתן, כי לא יכול היה לעשות דבר, או למצער, התביעה לא הוכיחה מה יכול היה לעשות, אזי יזוכה [הנאשם]."

כך בעניינו. התביעה לא הוכיחה במה התרשלה הנאשמת וכיצד באופן סביר יכולה היתה למנוע את התאונה.

אמנם, הנאשמת שתקה במשפטה ובחרה שלא להעיד, אך לנוכח מצב ראיות התביעה הרעוע, בחירתה היתה נכונה ומוצדקת ולא ניתן היה לצפות ממנה להיגרר למתן עדות מתגוננת ומיותרת (מבחינתה). סעיף 162(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, קובע כי "הימנעות הנאשם מהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן סיוע", אולם שתיקת נאשם יכולה לחזק רק את "היש" בראיות התביעה, אך אין בה למלא חסר בראיות - מצב שבו הראיות מותירות ספק סביר באשמת הנאשם. כך בעניינו. שתיקת הנאשמת אין בה כדי להושיע במקרה זה לתביעה.

אני מזכה כאמור את הנאשמת מכל אשמה.

ניתנה היום, ג' אדר תשע"ח, 18 פברואר 2018, במעמד הנאשמת ובא כוחה, עו"ד קובי טל, ובא כוח המאשימה, עו"ד בשיר גאנץ.